

Επιστήμη

I. Επιστήμη: Ορισμός - Προσέγγιση έννοιας

Η **επιστήμη** είναι ένα σύστημα γνώσεων και μεθόδων που στόχο έχουν τη διερεύνηση και κατανόηση των τομέων του επιστητού.

Επιστητό ονομάζεται οτιδήποτε μπορεί ο άνθρωπος να προσλάβει με τις αισθήσεις και να κατανοήσει με τη λογική. Οι βασικοί τομείς του επιστητού είναι η φύση και ο άνθρωπος (και τα έργα του, π.χ. τέχνη, τεχνική, νόμοι, πολιτεύματα, κτλ).

Στην επιστήμη, οι γνώσεις που έχουν αποκτηθεί πρέπει να γίνουν αποδεκτές όχι μόνο από το άτομο που τις ανακάλυψε, αλλά και από επιστημονική ομάδα που είναι ειδική στο συγκεκριμένο γνωστικό πεδίο.

Φυσικά, οι επιστημονικές γνώσεις δεν είναι κάτι «άπαξ δια παντός» δεδομένο. Κάτι που ισχύει σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή αναιρείται σε μια άλλη με νέα στοιχεία που στο μεταξύ έχουν βρεθεί.

Η δημιουργία και ανάπτυξη της επιστήμης οφείλεται στην περιέργεια, επιθυμία για γνώση και την προσπάθεια του ανθρώπου να βελτιώσει τις συνθήκες της ζωής του.

II. Η προσφορά της επιστήμης

- Κάνει πιο άνετη την καθημερινή ζωή.
- Περιορίζει τον πόνο (Ιατρική) και το μόχθο (αυτοματοποίηση εργασίας)
- Συντελεί στην αύξηση του μέσου όρου ζωής (Ιατρική, βελτίωση ποιότητας και ποσότητας της τροφής).
- Συμβάλλει στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου.
- Περιορίζει τις προλήψεις και τις δεισιδαιμονίες, απελευθερώνει τον ανθρώπινο νου.

III. Επιπτώσεις από την ανεξέλεγκτη εφαρμογή των επιστημονικών ανακαλύψεων

- Ρυπαίνεται το περιβάλλον και διαταράσσεται η οικολογική ισορροπία.
- Η κατασκευή νέων όπλων απειλεί την ειρήνη και τον ίδιο τον πλανήτη.
- Η αυτοματοποίηση της παραγωγής συντελεί στην αύξηση της ανεργίας.
- Αυξάνεται η δύναμη των διαχειριστών της εξουσίας και περιορίζονται οι ατομικές ελευθερίες (ηλεκτρονική παρακολούθηση, προπαγάνδα, έλεγχος Μ.Μ.Ε).

IV. Ευθύνη του επιστήμονα

A. Επιστημονική ευθύνη

Η πρώτη μορφή ευθύνης του επιστήμονα ανάγεται στην επιστημονική του γνώση: αν κατέχει το γνωστικό του αντικείμενο, αν χρησιμοποιεί σωστά τις επιστημονικές μεθόδους ή αν έκανε σφάλματα, αν απέφυγε τον υποκειμενισμό, την πλάνη, την πρόωρη γενίκευση ή σύνθεση και το δογματισμό ή αν υπέπεσε σ' αυτά.

B. Ηθική ευθύνη

Ο επιστήμονας δικαιώνεται ηθικά, όταν ενεργεί σύμφωνα με το καθολικό συμφέρον, δηλαδή το συμφέρον όλων των ανθρώπων, ανεξάρτητα από το χρώμα, τη φυλή, την εθνικότητα, την υπηκοότητα, την οικονομική ή κοινωνική τους κατάσταση. Καθολικό είναι, θα λέγαμε, το συμφέρον της ανθρωπότητας, που συνίσταται στην ειρήνη, την ελευθερία, την υγεία, τη μόρφωση, την ευτυχία όλων των ανθρώπων.

Γ. Πολιτική ευθύνη

Πολιτικά δικαιώνεται ο επιστήμονας, όταν οι πράξεις του υπηρετούν την πολιτική ομάδα ή το έθνος στο οποίο ανήκει. Για παράδειγμα, αν ένας Ισραηλινός επιστήμονας επινόησε ένα υπερόπλο για να χρησιμοποιηθεί από την κυβέρνηση της χώρας του εναντίον των

Παλαιστινίων, θα δικαιωθεί πολιτικά από την πλευρά του Ισραήλ. Η πράξη του όμως είναι ηθικά καταδικαστέα, γιατί στρέφεται εναντίον της ανθρώπινης ζωής.

Δ. Νομική ευθύνη

Ο επιστήμονας δικαιώνεται από νομική άποψη, όταν οι ενέργειες του συμφωνούν με τους κανόνες δικαίου, οι οποίοι ισχύουν τη χρονική στιγμή που τελούνται.

Τεχνικός πολιτισμός - τεχνική πρόοδος

I. Ορισμός - Προσέγγιση έννοιας

Ο όρος τεχνικός πολιτισμός δηλώνει το σύνολο των κανόνων και των μέσων που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ενός έργου, καθώς και τα παραγόμενα υλικά αγαθά.

Οι τεχνικές και η οργάνωση της παραγωγής αγαθών είναι προϊόντα αποφάσεων των μελών της ανθρώπινης κοινότητας και, κατ' επέκταση κοινωνικών διαδικασιών.

Τεχνολογία ονομάζεται η πρακτική εφαρμογή των πορισμάτων και των μεθόδων των θετικών επιστημών στον πρωτογενή (παραγωγή πρώτων υλών: γεωργία, κτηνοτροφία, αλιεία, κ.τ.λ.), δευτερογενή (επεξεργασία πρώτων υλών: βιομηχανία) και τριτογενή τομέα (παροχή υπηρεσιών/ διακίνηση αγαθών: εμπόριο, υπηρεσίες υγείας, εκπαίδευσης, ασφάλισης, κ.τ.λ.).

Τεχνοκρατία καλείται η αντίληψη σύμφωνα με την οποία η πρόοδος του ανθρώπινου είδους εξαρτάται κυρίως από την εξέλιξη της τεχνολογίας.

II. Θετικές όψεις της τεχνικής προόδου

- Περιορίσε την εξάρτηση του ανθρώπου από τη φύση και επέτρεψε την αξιοποίηση περισσότερων πλουτοπαραγωγικών πηγών.
- Ευνόησε τη μαζική παραγωγή αγαθών.
- Η αυτοματοποίηση της παραγωγής περιορίσε το σωματικό κόπο και αύξησε την παραγωγικότητα του εργαζόμενου.
- Βελτιώθηκε η αποτελεσματικότητα της ιατρικής επιστήμης και αυξήθηκε ο μέσος όρος ζωής.
- Συντέλεσε στη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας (π.χ. εισαγωγή υπολογιστών σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης).
- Διευκόλυνε την επικοινωνία ανάμεσα στους λαούς (π.χ. Μ.Μ.Ε., Διαδίκτυο).
- Άνοιξε νέους ορίζοντες στην τέχνη (π.χ. ψηφιακή επεξεργασία εικόνας στον κινηματογράφο).

III. Επιπτώσεις της τεχνικής προόδου

◇ Απειλείται με καταστροφή η φύση (π.χ. αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη, εξαφάνιση ειδών της πανίδας και της χλωρίδας).

◇ Η εξειδίκευση τυποποιεί και απομακρύνει ψυχικά τον εργαζόμενο από το αντικείμενό του και το κοινωνικό σύνολο.

◇ Υποβαθμίζεται η ποιότητα ζωής (ρύπανση, κυκλοφοριακό στις μεγαλουπόλεις

◇ Κυριαρχεί ο καταναλωτισμός και η αδιαφορία για τα πνευματικά αγαθά

◇ Ο έλεγχος της νέας τεχνολογίας από την εξουσία αυξάνει τις δυνατότητες χειραγώγησης του πολίτη και, κατ' επέκταση, υπονομεύει το δημοκρατικό πολίτευμα.